

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.
 Pentru economi numai 4 cor. pe an.
 Pentru România pe an 15 Lei.
 Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa cu
 prețuri foarte moderate.
 Abonamentele se plătesc înainte.
 Apare în fiecare Sâmbătă.

Tinerimea bună,

angajată la muncă pentru un modest, dar
 prețios așezământ cultural.

O știre care ne face deosebită
 bucurie și bune idei asupra gene-
 rației noastre de tineri, primim
 dela Brad.

Zelosul domn director al gim-
 naziului nostru din Brad, dl Dr.
 P. Oprea, încălzit de dorul de
 a apropia cât mai mult ținta cea
 mare și frumoasă a Românilor
 zarandeni de azi, ca și a înteme-
 atorilor acestui așezământ: de a
 vedea odată gimnaziul din Brad în-
 tregit și cu cele 4 clase supe-
 rioare, — a făcut propagandă ace-
 stei nobile idei, în jurul său, stăruind
 pentru o mișcare pe cale socială,
 pentru ajutorarea fondului gim-
 nazial, care n'a atins încă suma
 de lipsă, care să garanteze —
 cum cere legea — existența cla-
 selor.

Istoria acestui gimnaziu e știută:
 vrednicii părinți ai noștri, pe vre-
 mea Metropolitului Șaguna, când
 Zarandul era comitat de sine, cu
 administrație românească, — au
 adunat din dăni private, din dă-
 niile comunelor și prin colecte pu-
 blice, banii de lipsă și au deschis
 gimnaziul, deo-camdată cu 4 clase,
 cele de jos, căci pentru celelalte
 4 de sus, n'aveau putere. Dar
 gimnaziul a fost iertat de guvern
 să se înființeze, având dintru în-
 ceput dreptul de a să întregi ori-când
 la 8 clase.

Și până acum s'au străduit vred-
 nicii frunțași, a aduna un „Fond
 pentru completarea gimnaziului“, dar
 acela nu e încă îndestulitor.

O sfortare bună însă, din par-
 tea marelui nostru public român
 de pretutindenea, și vechiul dor,
 nobila străduință a întemeitorilor
 și a tuturor dela ei până azi,
 s'ar vedea întrupată! Că dreptul
 de completare este, — numai o
 parte a mijloacelor mai lipsește!

Vrednicul corp profesoral cu
 zelosul director, contemplează fel
 și chip de a ciștiga ajutorul tu-
 turor inimilor nobile.

Noi datori suntem cu toții, mici
 și mari, să primim cu inimi calde,
 de părinți, frați, fii, ori foști elevi,
 — apelul lor, și să facem tot ce
 putem pentru el.

Unii dintre cei cari mai de
 grab au prins cu drag glasul che-
 mător al conducătorilor gimnaziu-
 lui nostru din Brad, e o grupă
 de tineri, foști elevi ai gimnaziu-
 lui, acum elevi ai institutului pe-
 dagogic din Sibiu, deci viitori în-
 vățători, 6 la număr, cari ciști-
 gînd și pe alți 9 colegi ai lor, au
 luat laudabila hotărîre, să dea un
 șir de concerte în mai multe orașe
 dela noi, a căror venit curat să-l
 verse în favorul fondului de com-
 pletare al gimnaziului din Brad.

Precum e cunoscut, în semi-
 narul din Sibiu tinerii își formează
 totdeauna corurile lor speciale,
 2—3, sub 2—3 dirigenți din si-

nul lor, un cor ori două al teo-
 logilor și altul ori două a peda-
 gogilor, ori mestecate, teologi și
 pedagogi, după cum să pot grupa.

Corul acesta din care fac parte
 și tinerii pedagogi foști elevi ai
 gimnaziului din Brad, stă azi din
 15 membri, și face deja demult
 probe cu sirguință, studiind piese
 din Porumbescu, Chiriac, Popovici,
 Vidu, etc., și pregătiri de producție
 cu vioara.

Au de gînd să concerteze la
 Săliște, Mercurea, Sebeș, și prin
 celelalte orașe ce le cad în cale
 pe Valea Murășului spre Arad, și
 cari îi vor vesti că îi primesc bu-
 curos.

În același timp, voinicul cor
 al teologilor, care încă face pre-
 gătiri de câteva concerte, auzim
 că își va lua altă linie, concer-
 tînd în alte orașe, întru sprijini-
 rena aceleiași bune idei.

Noi vedem în asta un nobil
 apostolat din partea tinerimii
 noastre, care ne umple inima de
 bucurie, căci o vedem că știe
 aprecia după vrednicie o idee
 bună și de folos neamului!

Și de ce oare tocmai pentru
 gimnaziul din Brad stăruim și noi,
 ca tinerii să cutreere orașele dînd
 concerte și publicul să-i sprijine-
 ască?

Pentru-că între toate gimna-
 ziile noastre, singur cel din Brad
 este între împrejurări materiale
 mai maștere! Gimnaziul din Beiuș
 e susținut cu belșug de cătră
 foarte bogata dieceză gr.-cat. de
 Oradea; cel din Năsăud de fon-
 durile grănițarești bine înzestrate,
 cel din Blaj de fondurile lui ase-
 menea bune, iar cel din Brașov
 de bogata biserică de acolo și
 zestrile ce le-a ciștigat doi Țară,
 — singur cel din Brad am putea
 zice că e fratele cel mai mic și
 mai sărac, care și el a vrut în-
 tr'una și o vrea și azi, să devină
 mare, în șir cu ceilalți frați voi-
 nici ai săi, dar puterile nu l'au
 ajutat să se ridice.

Să-l ajutăm acum cu toții!, să
 alergăm cu toții în ajutorul tineri-
 meii care ne îmbie și cite o oră
 două de petrecere plăcută, între
 cîntări și muzică, și ne chiamă
 la jertfă pentru un nobil scop, —
 și să nu pregetăm a plăti unul
 fiecare îndoit, întreit, ba înzecit
 prețul de intrare la concertele lor,
 știind că ce am plătit mai mult,
 merge-va ca prinos bine plăcut
 oamenilor și lui D-zeu, pe mode-
 stul altar cultural din Brad, pe
 care dorire-am toți să-l vedem din
 modest ce e, mare și strălucitor!

Pentru informarea celor-ce n'ar fi
 în cunoașterea tuturor amănuntelor
 acestui gimnaziu, amintim, că el are
 deja attea puteri materiale, cit s'ar
 putea întregi la 6 clase. S'au și făcut
 încercări în direcția asta, dar s'a aflat

că ministerul de culte nu ar lăsa ri-
 dicarea numai la 6 clase, ci ori la 8,
 ori tot cum e, inferior.

Deci apelul ce-l facem, nu e pen-
 tru a stîrni dărnicia publicului pentru
 un lucru, care ar fi încă prea de tot
 departe de a să putea realiza. Nu!
 Ținta nu e prea îndepărtată, nici prea
 grea. O bună sfortare din partea ce-
 lor cu inimă caldă și cu prindere, și
 putem vedea în scurtă vreme întrupat
 frumosul vis.

Noi, generația de azi a poporului
 român, să nu scăpăm din vedere, că
 nu am avut nici un privilegiu de a ne
 arăta mărimea sufletelor în jurul unei
 fapte mari culturale, cum ar fi com-
 pletarea gimnaziului din Brad cu cla-
 sele de sus.

Părinții noștri s'au știut arăta mari
 la înființarea și înzestrarea de dată
 mai nouă a gimnaziilor din Beiuș,
 Brașov și Brad, (cel din Blaj fiind
 mai vechiu și cu fonduri vechi, cel
 din Năsăud cu fonduri grănițarești),
 — cade-ni-să și nouă să ne arătăm
 vrednicii fii ai lor, întrecîndu-ne a
 ajuta înălțarea gimnaziului din Brad,
 modest, dar de nespuse folos pentru
 un întreg colț românesc de țară!

Să nu să uite nici aceea, că toți
 inspectorii de școale cîți au făcut vi-
 zite de inspecțiune gimnaziului, peste
 an sau la examene, — s'au dus de
 acolo totdeauna deplin mulțu-
 miți și cu cuvinte de laudă la adresa
 corpului profesoral, pentru sporul pe
 care l'au găsit în învățămînt.

Din toate punctele de vedere dar,
 acest așezământ e în drept a cere și
 a aștepta tot caldul nostru sprigin,
 și noi datori a i-l da.

Tineri români, cari porniți în nobil
 apostolat cultural! Fiți siguri de sprig-
 inul călduros al tuturor oamenilor
 de bine, pretutindnea!

Porniți cu drag în nobilul vostru
 drum!

Conferență în Pesta.

În 12 și 13 Martie foștii de-
 puțați români (afară de dnii V.
 Damian și Dr. N. Comșa), cum și
 frunțașii George Pop de Băsești,
 Dr. V. Lucaciu, Dr. A. Cosma,
 Dr. Vaida și Dr. G. Suci, s'au
 întrunit în Budapesta și s'au
 sfătuit asupra treburilor noastre
 politice.

Despre sfaturile lor nu să
 dau amănunte. Raportul »Tri-
 buneii« a aflat numai ceea-ce
 au hotărît.

Intii de toate s'a recunoscut
 în consfătuire, greutatea vremi-
 lor: trăim zile în cari poate că
 pe ani mulți înainte să hotărî-
 resc soartea țării și a popoa-
 relor! E deci de mare trebuință,
 ca toți Români să țină la olaltă!,
 și să se adune în jurul steagului
 desfășurat cu privilegiul alegeri-
 lor trecute, și să lupte la vii-
 toarele alegeri pentru învinge-
 rea Românilor, ca în Dietă să
 fie apoi cît mai mulți Ro-
 mâni și astfel să avem cine
 să lupte pentru drepturile noas-
 tre pe calea legii și chiar în
 locul unde să fac legile.

Și frunțașii români în
 parte și foile românești, să-și
 țină deci de sfîntă datorință a
 susținea pacea și buna-
 înțelegere între frați.

Frunțașii români, numiți mai
 sus, cum și Slovaca Hodja Mi-
 lan, fost deputat, care era și el
 de față, s'au înțeles apoi asupra
 Manifestului (Cuvîntului) ce-l vor
 adresa poporului, arătînd ce
 cred despre stările de lucruri
 de acum, cum socot a să lecui
 răul ce apasă asupra țării și a
 popoarelor?

Manifestul e vorba să fie
 tipărit nu numai în foi, ci și
 deosebit, ca să poată pătrunde
 în fiecare casă românească;
 ș'acolo deci unde, fie din pri-
 cina sărăciei, fie din pricina ne-
 pășării, nu sunt abonate foi.

O să fie un cuvînt au-
 zit de toți Români, un
 glas de îmbărbătare, un în-
 demn la luptă stăruitoare. Căci
 numai așa vom putea eși cu
 cînste și întăriți din lupta ce
 ne așteaptă.

Cît privește înființarea în
 Budapesta a unei noi foi ro-
 mânești, pentru mai multe cu-
 vinte, frunțașii s'au lăsat de
 gîndul acesta!

ALEGERI?

Toate zările din Pesta țin
 a ști din izvor sigur, că guver-
 nul ar fi hotărît a orîndui ale-
 gerile cele noi de deputați,
 în termenul recerut de legile
 țării: în ceste 3 luni după risi-
 pirea dietei.

În luna viitoare, alui April,
 (de n'o fi glumă de April), ar
 avea să vestească alegerile,
 cari ar avea atunci să se întim-
 ple doar în Maiu.

E interesant că știrea nu
 bucură așa de mult pe patrioți,
 precum te-ai aștepta. Ei o pri-
 mesc tare nehotărîți, par'că o
 apatie s'a lăsat și peste sufle-
 tele lor, ca și peste — ale
 noastre.

De-i adevărată vestea, apoi
 asta e o mare cursă pentru par-
 tidul kossuthist și cele aliate
 cu el, cursă isteț întinsă de gu-
 vernul lui Fejervary, care s'a
 dovedit deja că e cu mult mai
 politico decum l'au prețuit con-
 trarii săi.

El face alegeri. Cum azi
 toate merg pe »poruncă că-
 tănescă«, va fi vai de »ale-
 gerile« acestea! Că și printre
 unguri, unde numai cît de cît
 simte terenul »priincios«, el va
 lua astfel de măsuri, că va fi
 »ales« la sigur acela, pe care
 îl dorește guvernul.

Dar' printre naționalitățile
 nemaghiare? O!, aici va fi ha-
 laripul volniciei în de-
 plină floare!

Om să fie, cine să poată
 răzbate contra încălcărilor ce
 ni-să vor face!

Rezultatul.

În acest chip Fejervary își va
 scoate deocamdată — asta de sigur
 — un număr bunicele de deputați »pro-
 gresisti« de prin părțile mai slabe ori
 aruncate mai fără inimă pradă vol-
 niciei celei mai obraznice!

N'o să-și scoată »majoritate« în dietă,
 dar' față de azi, cînd n'are nici 4 de-

putați cu sine, după aceste »alegeri«,
 el poate să aibă peste 100.

Și de aci încolo el să va numi
 și »parlamentar«, cu rădăcini în dieta
 țării.

Iar' putînd arăta Maestății Sale
 un atare spor la înția tăbărire asupra
 cercurilor, poziția lui va fi întărită
 mult, față de stările de azi!

Ce va urma?

Dar' fiind-că kossuthiștii vor eși,
 după toate socotelile și prevederile,
 de nou cu majoritate din alegeri, apoi,
 așa să scrie, că guvernul va începe
 jocul trecut: adună dieta, și o az-
 virle încă odată în văzduh, risipindu-o
 de nou, — și întrînd în alte alegeri!

Asta ar fi atît cît a înfrînge ori-ce
 putere și a kossuthiștilor, căci ei în-
 șiși, vor cădea cu zecile în ruină, per-
 zîndu-și cumpăna bunei-stări mate-
 riale prin alegeri atît de des repetate.

Iar' poporul însuși, văzînd siluirea
 ce i-să va face cu dările, cu cătanele,
 cu toate bunele rîndueli ale trecutu-
 lui, — își va perde voia, și foarte ușor
 să poate întoarce de cătră ei, ca de
 cătră oameni, ce numai val și năca-
 zuri le aduc.

În acest fel Fejervary ori înfrînge
 pe kossuthiști în alegeri, ori îi siliește
 să se plece naintea voinței Maestății
 Sale și să primească frînele ocîrmuirii
 așa cum le îmbie Maestatea Sa.

Teama noastră.

Iaca pentru-ce vestea asta des-
 pre alegeri nouă, nu poate să ne
 facă decît cele mai mari griji, căci
 în cumplita războire a puterii cu
 mulțimea, — noi de bună samă
 nu vom fi cei mai cruțați, ci cari
 vom fi mai fără Dzeu izbiți din
 calea năvălitoare a puterii, ce nu mai
 caută nici »dreptate«, nici »lege«,
 ci — biruință cu ori-ce preț!

Amestecul papei?

O foaie din Pesta »Az Ország«, a
 scos în vileag povestea, de care altfel
 mai pomenisem și noi odată ca des-
 pre o glumă proastă, — că Papa s'ar
 fi amestecat în trebile dintre Capul
 încoronat și criza ungurească, așa, că
 ar fi dat Maestății Sale deslegare de
 sub jurămîntul ce a pus pe legile Un-
 gariei!.

Că, zic foile cari primesc povestea,
 Maestatea Sa ne-putîndu-și ciștiga gu-
 vern cu care să se înțeleagă, luat din
 partidele din dietă, — e silit a cîrmu-
 țara cu înlăturarea unor cerințe a le-
 gilor, ba a unor legi întregi, — ceea-ce
 este împotriva jurămîntului ce a pus
 pe constituție. Deci, ca să nu simță
 nici o muștrare pentru asta, ar fi ce-
 rut dela Papa, deslegarea de jurămînt
 Său.

Foile oficioase, guvernamentale, des-
 mint știrea. Celelalte însă țin tare că
 ele știu bine că e așa.

Ni-să par simple scornituri gaze-
 țarești.

Pentru Expoziția din București.

Precum este cunoscut cetito-
 rilor, în anul acesta să împlinesc
 optsprezece veacuri, de cînd dela
 descălecarea legiunilor vechi ro-
 mane pe pămîntul Daciei, legiuni
 din care s'a format și încheat
 poporul român de azi.

Tot în acest an să împlinesc

40 de ani de cînd Regele Carol s'a urcat în Tronul României, pe care a avut fericirea, ca rar alt Domn, să o conducă timp așa de îndelungat, și să o ridice la stări și rang, pe care la început poate abia îndrăzneala a le visa.

Întru vrednica sărbătoare a acestor două date însemnate, ce cad în chip fericit, pe același timp, să pregătește România, deja de acuși doi ani, cu marea Expoziție națională, care să va deschide în Maiu și va sta deschisă peste anul întreg.

Expoziție mare. Țara își așează în ea lucrurile ei de tot felul, spre a-și arăta bogăția și înălțimea la care au ajuns cu fabricile, cu măestrile, cu artele, cu științele, toate breslele și stările.

Dar' tot așa își trimit lucrurile și fabricatele lor și țările vecine: Austria, Ungaria, Serbia, Bulgaria și altele. Scopul le e: a-și arăta și ele desăvîrșirea produselor ieșite din fabricile și din minile oamenilor lor, — cercînd a atrage pe cumpărătorii români la ele.

*

Noi Români din țările coroanei ungare, firește n'am putea rămănea nepăsători față cu această expoziție națională generală. „Asociațiunea“ a și dat, încă prin Decembrie, apeluri către Despărțăminte și către publicul român, să trimită toți ce au mai frumos și vrednic de arătat, ca stare de înaintare în măestrii, arte, cultură, etc.

Toate despărțămintele s'au și pus pe lucru. Al nostru dela Orăștie a lansat apel prin președintele comitetului de adunare a obiectelor, dl Dr. St. Erdelyi, și să va face ce să va putea ca să trimitem și noi lucruri frumoase.

O idee dragălaşă e pe care o urmărește între altele Asociațiunea: ea își va împărți lucrurile în 16 despărțăminte, după firea lor. (vezi-le înșirate și în numărul trecut, în Apelul dlui Dr. Erdelyi), și afară de acelea va zidi acolo o casă țărănească din Transilvania, deosebită, tip luat după o casă dela noi, cu toate ale ei în lăuntru și în afară!

Lucrările sunt în curgere și nădăjduim că Români dela noi să fie bine reprezentați la marea Expoziție a neamului.

Mai nou dl Dr. Diaconovici, se-

FOIȚA

Suflete fără noroç.

I

Ca o vijelie de toamnă tîrzie care curăță copacii de cele din urmă frunze, așa le-a risipit soartea pe cele trei suflete înfrățite.

E o lună de cînd s'a șters și urma lor din sat. A mai rămas numai mormîntul ca jalnică amintire.

Acum cînd natura începe a să îmbrăca într-o nouă haină de sărbătoare, pe mormîntul Elenei iarba începe a să întinde.

Cristina părintelui Zamfir a sădit flori, ca să se cunoască că e mormînt nou... și le îngrijește... În fiecare dimineată s'a rugat pentru sufletul ei și a plîns pentru toți — pentru vii și pentru morți...

S'au dus... s'au dus...

Poate că au fost călători...

Tudor Spulbereanu era cultivator sau silvicultor — cum să zice — în pădurea boerului Stefan. Stăpînul sta în cătun, mai la vale, unde era grosul moșiei. Tudor pădurarul — domnu pădurar, cum îi ziceau sătenii — sta mai în sus, în Voivodeni și avea în seama lui pădurea ale cărei margini,

cretarul Asociațiunii, încredințat cu arangierea pavilionului Românilor dela noi, la expoziție, roagă pe toți cei-ce au ceva de trimis, că să-și înainteze acum la adresa d-sale în Sibiu, cel mult pînă în 15 April n. lista lucrurilor ce au de gînd să trimită, c'apoi acolo dinșii împart lucrurile după secția de care să vor ținea, și vestesc, că cutari lucruri să se trimită pe adresa asta, cealaltă pe astalaltă, care unde să cer, la Sibiu.

Lucrurile (obiectele) însăși să trimit pînă cel mult în 30 April n. — Cele cari nu să vor înștiința acum pe liste, nu vor mai fi primite.

Din Sibiu pleacă apoi toate obiectele alese, la 1 Maiu spre București.

Asociațiunea garantează (stă bună) pentru așezarea la loc potrivit a obiectelor și venirea lor înapoi în bună ordine.

Români din Ardeal și Ungaria pot trimite lucruri numai prin Asociațiune, și nu de-adreptul.

Consemnarea ce să cere acum de direcțiunea pavilionului, să se facă în 2 exemplare, și acei binevoitori ai Muzeului nostru Național dela Sibiu, care ar vol a dăruî obiectul cutare pentru acest Muzeu (după revenirea obiectului dela București), să scrie în consemnare acest gînd al lor.

Cei-ce vor să li-să vîndă obiectele, să scrie pe ele prețul și că-s de vîndut. Și, intrucit vor trece, li-să va trimite prețul, după închiderea Expoziției.

Atragem toată luarea aminte a publicului nostru asupra acestor îndrumări.

Cătră alegătorii cercului Dobra.

Frați alegători!

După cum vă este cunoscut, înalta Curie a ascultat plîngerile drepte ale fruntașilor noștri și a nimicit alegerea de membri în congregație, făcută în rîndul trecut, din cauza multor siluiri și fără-delegi, ce slujbașii le-au săvîrșit. În urmare Marția viitoare, în 20 a lunii acesteia, suntem chemați să alegem alți membri.

Membrii congregației în sfatul comitatului aceea ce sunt membrii reprezentanței comunale în sfatul satului! În sfatul satului membrii reprezen-

să zicea că nu să cunosc. Trăia în bună înțelegere cu oamenii din sat și toți îl cinsteau și îl iubeau.

Mai avea Tudor pe lîngă el pe mama și sora lui. Ședea cu toții peste vale într-o casă a moșiei. Tudor era dus toată ziua, iar' ele acasă lucrau lucru femeesc.

După cîteva zile dela venirea lor chiar, Cristina părintelui Zamfir s'a făcut cunoscută cu ele — iar' de aci înainte cele două fete era nedespărțite.

Simți așa o bucurie, cînd găsești într-o pustietate un om, cu care te poți înțelege la gînduri — și să înțelegeau atît de bine!

Casa părintelui Zamfir nu era de parte de casa pădurii — peste vale. Dacă Cristina nu era dusă la Elena pădurăresei, atunci nu era acasă Elena. Erau vecinic împreună. Asta făcea mare bucurie nu numai pădurăresei, dar' și părintelui Zamfir, care era mîndru, să-și vadă fata împrietenită cu oameni din casă cum să cade. Apoi ce mulțumire pe preoteasa Sevasta, cînd îi intra sora pădurarului în casă!

Tudor era și el mulțumit că mama și sora lui nu erau atît de singure. La dreptul, tocmai singure nu erau ele, căci erau două — dar' într'un sat străin, ești și tu străin și trebuie să ai tovarășia omului care a trăit în sat, care știe ale satului, ca să te poți bucura și tu de el.

tantei au să judece dacă birău și notarul își face slujba cum să cade. Membrii congregației au să judece dacă solgăbirăul, vicșpanul și toți cei dela cirma comitatului, își îndeplinesc datorințele lor de slujbași cu credință și cu inimă cătră poporul care îi plătește sau sunt numai niște belitori ai poporului? Și apoi cum credeți voi, fraților, că un notarăș poate să arate în sfatul comitatului fără-delegi solgăbirăului, care e mai marele lui, ori solgăbirăul să arate păcatele vicșpanului, care-i poruncește solgăbirăului?!

Și dacă slujbașii fără de inimă și fără Dumnezeu ne-ar croi pedepse și gloabe, la cine să mergem noi să ne plîngem? La sfatul comitatului? Dar' dacă noi am trimis acolo pe notarășii, pe solgăbirăii, pe toate slugile și uneltele lor, ce să căutăm acolo?!

Iaca pentruce vă spunem că stăm în ajunul unei zile de mare însemnătate, cînd noi și toți cei de neamul nostru și toți prietini noștri, trebuie să ne sfătuiem ca într'o familie, să ne iubim unii pe alții și cu dragoste și însuflețire să ne adunăm și să alegem pe aceia, cari ne vor apăra interesele noastre, cari să vor sili să ni-să împuțineze aruncurile grele și să ne păzească de atîtea năcazuri, ce le tragem! Pentru așa ceva sunt potriviti numai frații noștri cu minte luminată și cu inimă bună.

Subscrișii în înțelegere cu fruntașii noștri am chibzuit și ne-am învoit ca să sprijinim bărbați luminați din neamul nostru, din familia noastră! Vi i-om spune, și ne vom înțelege cu toții. Dar' să veniți toți!

Să ne sprijinim ca să biruim cu listele noastre!

Tu bește pe de-aproapele tău ca pe tine însuși, aceasta poruncește Dumnezeu. Cine să iubește pe sine și pe de-aproapele său, nu-și va da votul său decît fraților sei.

Cu iubire și cu dragoste frățească.

Dobra, 18 Martie 1906.

Din încredințarea celor buni:

George Perja, George Mircea
Ioan Țig, Nicolae Nandra.

În serile lungi de iarnă, cînd să întîmpla ca fetele să fie împreună, era și Tudor între ele, fie la casa pădurei, fie la popa. Îi plăcea tovarășia lor și îi era drag să le înveselească cu glume și istorisiri hazlii din viața lui de pădurar, căci mai fusese și în alte părți.

Ascultau fetele cu ochii mari la el, asculta și preoteasa cîte-odată, ba și părintele Zamfir.

Asta era viața lină. Familia pădurarului trăia tîcnică în satul acela străin.

Tudor era aproape toată ziua dus la pădure, ba și Duminecă cîte-odată. Avea treabă acolo, avea alergătură. Să făceau întotdeauna plantații de arbori. În pădure erau vite învoite din sat și din satele vecine; apoi turme de porci ale curții, cari tot cam în seama lui fuseseră date.

Boerul Stefan era aspru și nemilos cu oamenii; și pentru-că Tudor nu putea să fie așa, trebuia să ție lucrurile de scurt și cu socoteală dreaptă, ca să nu-i găsească nod stăpînului. Nu-i vorba, oamenii mai greșesc din cînd în cînd și trec peste învoeli — doar' oameni nu sunt? „Dacă n'om ierta noi, că ne credem cu un dram de înțelepciune la cap, apoi ei să ne ierte nouă“ — își zicea adesea pădurarul.

Avea în slujba lui mai mulți oameni, unii slugi vechi ale moșiei.

O faptă frumoasă

a alor două bănci române.

Cetim în „Tovărășia“, noua foaie economică bine îngrijită dela Hunedoara:

Respect celor două bănci românești din Hunedoara! Fapta ce-au săvîrșit este dovadă strălucită că știu munci pentru ținta frumos tipărită în toate statutele băncilor românești: ca să ajute dezvoltarea economică a poporului nostru. Cele două bănci românești „Corvineana“ și „Agricola“ din Hunedoara, au votat un ajutor anual de 1200 Coroane, cu care să plătească cele două puteri didactice dela școala română din Hunedoara, »Corvineana« da 800 Coroane și »Agricola« da 400 Coroane anual — pentru școală. Dau pentru școală, și noi totuși zicem că au dovedit că știu munci pentru dezvoltarea economică a poporului nostru. O zicem în deplină convingere, că așa este, că prin ajutorul școlar, ajută economia națională. Spunem motivele:

Poporul fără carte e material brut în economie. Ca să putem merge cu poporul pe căile înaintării economice, trebuie să fie poporul înzestrat cu cunoștințele ce le dă școala. În lipsa științei de carte, poporul nu poate să înțeleagă rostul nizuințelor economice, nu poate să țină piept în lupta concurenței groaznice, ce se dă în viața economică de azi. A trecut vremea oieritului. Azi iscusitul tunde oaia și cel chibzuit prin sfatul cărților, mîncă brînză.

Poporul lipsit de carte n'are cunoștința raporturilor de traiu, n'are cunoștința mijloacelor moderne, cu care se lucră azi în viața economică, n'are puterea de combinație, n'are spiritul și curajul întreprinderii. Nu stie să-și folosească pămîntul, nu stie să-și valorizeze măiestria și nu poate să înțeleagă cotiturile negoțului. Dacă undeva se potrivește, apoi în viața economică e vecinic adevărul vorbeii: »n'ai carte, n'ai parte, — ai carte ai parte«.

Cînd ar fi vrut boerul să iscodească ceva, avea prin cine.

Așa au trecut o vară, aproape un an.

În fiecare dimineată Cristina popii, după ce făcea rînduială în casă, abia punea mîna pe lucru și n'avea liniște. Aștepta cît aștepta... și dacă Elena nu să arăta, apoi o ștergea ea.

Prinsese o adevărată slăbiciune de fata asta: dacă nu să vedeau o zi, să aprindea satu. Coseau sau împleteau toată ziua, spunîndu-și tot ce inima le îndemna. Cristina nu era așa deslegată la limbă ca Elena. Își petreceau lucrînd, pînă ce să arăta Tudor — și el ori unde să arăta. Dacă fetele erau la părintele, el să oprea cu calul, căci pe acolo trecea dela pădure — și să oprea și atunci cînd nu era Elena acolo. Trecea cu cal cu tot prin fund, prin grădiniță — și apoi pe poarta popii eșia în drum. Zicea că-i mai de-adreptul pe acolo... Vorbă să fie.

De multe ori așteptau pînă noaptea tîrziu mama și cele două fete. Era une-ori ploaie grea, era furtună, să vedeau fulgere spre creasta pădurii și trîznetele par'că să vărsau în văi. Atunci cîteși-trele ședea la masă cu inimile strînse. Pădurăreasa eșea adesea afară în pridvor, iar' fetele, cuprinse de fiori, să vîrau una într'alta, tremurînd de grije — dar' Tudor nu mai venia...

Membrii direcțiunilor celor două bănci românești din Hunedoara, cînd au votat ajutorul prin care se susțin învățătorii școlii române din Hunedoara, au fost pătrunși de acest adevăr. Propagînd învățătura prin susținerea unei școli, întăresc economică o parte a poporului românesc. În același timp însă, dau dovadă simțită poporului, că alcătuirea de instituții economice, însemnează crearea de fortărețe puternice pentru înaintarea lui pe toate terenele.

Fie ca fapta celor două bănci din Hunedoara, să slugească de pildă tuturor așezămintelor noastre economice și în special băncilor surori, care se nu uite, că numai pînă cînd muncesc și jertfesc cu adevărat pentru poporul în numele căruia și pentru care s'au alcătuit, numai pînă atunci sunt instituții care au dreptul la dragostea și alipirea poporului.

Băncile noastre la înființare toate promit că nu vor fi instituții de geșeft, fără doresc să fie așezăminte puternice pentru mai lesnicioasa dezvoltare economică a poporului nostru. Așa și sunt — fie zis spre cinstea conducătorilor lor. Dee cerul, ca și în viitor așa să fie, ca să putem cât mai des să ne închinăm cu respect în fața activității lor, cum cu respect ne închinăm acum în fața hotărîrii adusă de membrii direcțiunilor celor două bănci românești »Corvineană« și »Agricola« din Hunedoara.

Onoare lor!

Correspondență

Din Munții-Apuseni.

Învățătorul din Cămpeni Patricie Pallade — pentru a să spăla înaintea publicului de fapta ce a făcut'o cînd a primit a să face coadă de topor la banca jidovită din Cămpeni — dă o »apărare« în „Poporul Român“ Nr. 27 din 3 Martie st. n. a. c., în care aduce ca spălare a sa faptul, că i-au ars două edificii, că și-a imbiat serviciile la oficiile românești și n'a fost primit, etc.

O iubia — of, o iubia așa de mult Cristina pe sora pădurarului, și era mulțumită în sufletul ei, cînd îi era dat să poarte împreună cu Elena grija lui.

Cînd venia acasă, apoi șase mîni să întreceau să-l desbrace. Atunci Tudor căta — da, a cătat odată — la aceea, care era mai străină în casă, iar' Cristina și-a plecat ochii în jos.

Intr'una din sări n'au avut nici un om, să trimită să întovărășască pe fata popii acasă. Cînd era — și era aproape întotdeauna — atunci o întovărășia Elena, iar' Elena să întorcea înapoi cu omul.

Acum fiindcă cernea de sus, a însoțit'o Tudor. Erau amîndoi sub o umbrelă: ea-l ținea de braț și mergeau așa devala. Au trecut peste vâlcea, iar' la poarta popii s'au despărțit.

Tudor i-a strîns ușor mîna și a rugat'o foarte mult să vie cît să poate de des pe la ei.

„Te iubește așa de mult Elena. Ar muri fără dta... Și mama te iubește...“

* * *

Era acum aproape un an, de cînd trăiau în Voivodeni.

Era iarnă. Crăciunul l'au petrecut mai mult împreună. Vre-o patru zile Tudor a stat acasă. Tot așa ziua de anul-nou și în celelalte sărbători. Să jucau în cărți, ceteau, rîdeau, și adesea sta și pădurăreasa în preajma

Înainte de toate trebuie să stabilim că cu privilegiul marelui foc de atunci, în Câmpeni la mulți locuitori ai comunei le-au ars toate celea și mulți sunt din aceia, cari au rămas de tot pe uliță, pentru aceea nici unul dintre ei nu și-a îmbiat slujbele unei bănci cu menire ca cea din Câmpeni! Mulți săraci sunt în comuna Cîmpeni și mulți trăiesc cu mult mai greu decât stimulabil învățător Patricie Pallade, dar la nici unul nu afii asemenea idei necălite ca la d-sa. Căci cel ce e proprietar la două case și învățător cu un salariu din care cinstii poate trăi și mai pe de-asupra în familie e și dreptul de crîsmă, — acela nu are lipsa a-și susținea traiul familiei din un post odios! Rivna lăcomă după venite cu ori-ce preț, chiar cu riscarea intereselor n e a m u l u i, — la care din nefericire și el aparține, e ce-l împinge!

Ce crezi d-le învățător, toți învățătorii din diecesa Blajului au cite două rînduri de case și pe de-asupra în ele și licența de beuturi? Ei vezi, și cu cit de puțin au să se mulțumească aceia, trăind în cale cinstită, dar nici unul nu să face slugă dusmanului națiunii sale pentru un „os de ros“. Au crezi că ai fost angajat fiind-că au lipsa de serviciile d-tale ca muncitor în oficiu? Tare te înșeli, căci la o bancă așa mică, abia de 4 luni, e peste măsură un contabil, și așa nu reflectează la lucrul D-Tale ca oficiant, ci ei te-a angajat ca agent, știind că ai un socru onorabil în comuna vecină, care are mare trecere și om cu vază și prin aplicarea D-Tale de oficiant credeau că-l va prinde în mreaje.

Că Inv. Pallade a oferit serviciile sale la toate oficiile românești din Câmpeni, asta nu o știi, vreau numai să constat că în toate locurile unde spune că și-a oferit serviciile, de cînd e aplicat ca învățător în Câmpeni, n'a fost angajat nimeni și așa nu poate zice că doar i-s'a făcut nepoate din partea Românilor făcînd -s'a favoruri străinilor și nu lui ca du-măn.

Ro Mai pomenește compătimitul învățător de advocații români cari au clientela străină și de meseriași români cari lucră la străni și ai aceia. Purced că ei! O nefericita ființă a crea-urii! Dacă d-ta erai de față atunci cînd — după legendele vechi — Dumnezeu a împărțit mintea și numele la ființele Sale, desigur d-ta cădea în categoria acelor care și-au fost uitat numele... A aduce scopul unei instituțiuni de felul cum e banca jidovită din Câmpeni, în legătură cu clientela străină a unui avocat român ori cu lucrul meseriașilor români, e o absurditate eșită dintr'un cap săc. Cînd un avocat român primește clientela străină și cînd un meseriaș român lucră și unui străin, să nizuesc ca să-și ridice starea sa materială, ca

lor, și să simțea fericită, văzîndu-și copiii veseli.

Cristina acum în ruptul capului nu s'ar mai fi putut despărți de tovarășa ei. Seara la despărțire, hotărau întîlnirea de a doua zi și dacă ea nu putea veni, apoi o ruga aproape cu lacrimi pe Elena să vie — și atunci, știa că și Tudor trebuia să dea o dată pe la casa lor.

Nimănu-i nu putea să spună aceea ce simțea. Îi spunea Elenei, că Tudor e un suflet așa de bun, e așa de deștept — apoi îi spunea Elenei, că o iubeste, pe ea, pe Elena..., așa de mult...

Cînd cei doi frați o însoțiau acasă pe Cristina, Tudor întotdeauna mergea între ele, iar ea, sfoasă cum era, nu mai putea căta în ochii lui fără să i-s'a rumenească obrazii. La despărțire, cele două fete să sărutau — dar o-brajii Cristinei ardeau și rămînea apoi toată noaptea pustie între ai săi; Adormea greu, își frămînta mintea și une-ori simțea că i-s'a strecoară lacrimi din ochi. „Ce copilărie!“ — zim-bea singură... dar înfctul cu încetul iar să adincea în gînduri și cite-odată să auzeau cocoșii cîntînd a treia-oară și ea nu știa încă dacă dormise.

Pădurarul să scula și el buimăcit și, cu aceleași gînduri, urca călare coasta spre pădure.

(Va urma.)

astfel să poată trăi și ajuta înaintarea n e a m u l u i, din care fac parte, dar banca jidovită din Câmpeni să nisește a-și ridica starea materială de pe poporul român, ajutînd apoi înaintări contrare popoului român! Cred că și copiii d-tale din școală ar ști face deosebire între advocat ori meseriaș român și banca jidovită din Câmpeni! Doar colegii d-tale, popa schiop Candrea, învățorii Motora și Gligor, nu.

Vedeti.

NOUTĂȚI

Concert mare la Orăștie. „Reuniunea rom. de cîntări din Orăștie“, affînd de dorința teologilor dela Sibiu de a da la Orăștie un concert după program bogat, și pentru marelui scop de care vorbim în articolul din fruntea foii, — a învitat cu drag pe teologii, cari vor și veni și vor da a 3-a zi de Paști concertul lor, pentru care după știrile ce avem, fac foarte frumoase pregătiri.

Corul acesta, care s'a distins în concertele date la Făgăraș, Hateg, Rășinari, Ocna, Arpaș, Orăștie (anul trecut la Crăciun) — e un cor care intr'adevăr e capabil de distins prestațiuni, de aceea ne facem o plăcere vestind deja de pe acum publicul nostru despre acest cu drag așteptat concert.

Iar scopul mareț, pentru care să dă, îl ridică în importanță.

Congregația comitatului nostru, al Hunedoarei, ținută Simbăta trecută, — a făcut, precum am prevestit: a pus pușca (bine înțeles pușca de apă din care improșca până aci »patriotism...«), a pus-o la picior. A deslegat pe slujbași de sub opreliștile de a sculta de guvernul »neconstituțional« și »nelegal«. Să asculte, să dea dări și cătane și să-și țină mîncătoare patriotică.

Membrii Români și-au bătut joc de-a binele de ei. Le-au spus multe verzi și drepte despre vitejia lor, că au pus pușca jos, încă înainte de a vedea macar virful unui baionet de absolutism. Au vorbit din parte românească protopp. V. Damian, Dr. A. Muntean, Dr. A. Vlad, Dr. Iustin Pop. Chiar și foi ungurești, ca Szászváros dela Orăștie, scriu, că: »zău nu le-o poți lua asta în nume de rău membrilor români (că și-au bătut adevărat joc de vitejia patrioților) pentru-că durere, au avut drept!“

Despre Regele Carol I al României, scriu foile din Pesta, că ar avea de gînd să abdică de tron, încă în toamna anului de față.

Scopul Regelui ar fi acesta: Să facă pe Principele Ferdinand să abdică de Tronul României în favorul fiului său Carol, care e tare iubit de toată țara, căci e deștept și voinic și e Român din bot și naștere, — pe cînd principele Ferdinand nu e așa plăcut în țară și e slab de fire și bolnăvicios.

După-ce vor trece marile sărbări naționale din vară, apoi în toamnă Regele ar avea de gînd să reguleze acest lucru, moștenirea Tronului, în ca e El a stat destul 40 de ani.

Dacă țara va fi pentru a să da coroana Prințșorului Caol, atunci Principele Ferdinand i-s'a da de ajutor și regent timp de 5 ani, și și Regele Carol va sta lîngă tinerelul Rege, povățuindu-l și povățuind regența, cu marea sa experiență și vază. Cînd va vedea, că Regele nou, peste 5—6 ani, (pe cînd va fi de 18—19 ani, poate conduce și de sine treburile statului, — atunci îl lasă de sine.

Dacă însă, lucrul s'ar întoarce așa, că Ferdinand să capete Coroana, atunci M. Sa Regele Carol, avînd în vedere că e înaintat în vîrstă și l'au obosit grijile domniei, — s'ar retrage de tot încă de pe acum.

Ce-o fi drept, ce nu, e greu de ales.

La toată întîmplarea însă, toată istoria asta scoate de nou la iveală înțelepciunea marelui Rege, care poartă grija

țării sale chiar pe șir întreg de ani înaintate, fiind în stare a să retrage înainte de vreme din Tron, pentru a putea însuși să așeze în el un urmaș vrednic, a cărui pași dinți de domnie, să-i îndrepteze și povățuiască El însuși, cum știe că-i mai bine.

Classa III la trenurile accelerate.

Să știe că la noi circula acum trenurile accelerate numai cu două clase, pe cînd în alte state este introdusă și classa III. Direcțiunea căilor ferate ungare a decis ca începînd dela 1 Mai a. c., să introducă pe toate liniile principale ale trenurilor accelerate pe lîngă classa I. și II. și pe a III.

S'a constatat că 85 la sută călătoresc în Ungaria în classa III. În anul 1904 au călătorit pe classa III-a 82 milioane persoane.

Impăratul Germaniei a ținut zilele trecute în Wilhelmshafen o vorbire către reguții de marină, cari tocmai puseseră jurămîntul de credință, și în vorbirea sa le-a pus mult la inimă să aibă credință în Dzeu și teamă de el. „Căci, zice Impăratul, azi teama de Dzeu și credința, religiozitatea, durere, nu-s așa de răspîndite și nu umplu toate inimile, precum ar trebui. Le arată cuilde din istorie că în cele mai mari nenorociri ce vin peste om ca și peste patria întreagă, numai adevărata temere de Dzeu aduce reculegere și mîntuire, și dovedește că cele mai groaznice lovituri a sorții acolo s'adescară, unde nu e teamă de Dzeu. Iar dacă vom avea adevărată credință — zice — atunci putem privi liniștiți în viitor, chiar și dacă toată lumea s'ar însoți în contra noastră!“

Mare potop de lucrători în băi. În o baie (mină) de cărbuni din Franca, în 10 Martie s'a întimplat o mare nenorocire. Aproape două mii de oameni s'au pogorît sub pămînt în minele de cărbuni dela Courrières, și dintre ei abia cite-vă sute au putut să mai iasă la lumina zilei!

S'a întimplat o puternică explozie (aprinde) ce a prăbușit minele, lucrătorii n'au putut să scape, ajutor n'au primit, și toate încercările de mîntuire au fost zădărnice. Pe cînd s'a inserase, era sigur, că nenorocii lucrători sunt perduți. O telegramă zicea că dacă focul nu-i va mistul, vor muri de foame, căci mai îngrăbă ca în o săptămînă, nu să poate a-unge la ei!

Lufînd în socoteală numărul jertfelor, potopenia asta întrece ori-ce nenorocire de până acum în băi. În minutul catastrofei erau în bae 1795 lucrători dintre cari numai cinci sute șaptezeci și unul au putut să scape. Ceialalți 1224 sunt perduți!

Catastrofa s'a întimplat la orele 8 dimineața și întîlul semn al ei a fost că explozia (aprinde) a aruncat afară vasele cu cari să pogorau lucrătorii în baie.

Peste jumătate de oră au eșit din ochi trei oameni de jumătate înecați, și aceștia au spus, că ei au trebuit să se urce peste cadavre de oameni și de cai, ca să poată ajunge la scări pe care să urce și să iasă. Aceștia au adus întîia veste despre nenorocire.

Îndată s'au dat semnele de primejdie și mai mulți s'au pogorît, ca să vadă ce s'a întimplat? Din sat au alergat plîngînd femeile și copiii, să întrebe despre cele întimplate!

La intrarea în ochi s'au petrecut vedenii îngrozitoare și poliția nu era în stare să facă ordine. Îndată au sosit medicii, cari au întins mîna de ajutor nenorocitorilor scoși afară ciungăriți în modul cel mai înspăimîntător! Oamenii neprimejdiiți și-au pus viața în joc, și s'au pogorît în ochi cu scopul de a mîntui pe cei în pericol. Răsufliătorile erau deschise, ca să poată curăți aerul înecat. Oamenii, cari s'au pogorît în ochi, au dat de trupuri moarte toate drăburile. Unii nenorociiți mai trăiau, și-ți era milă să te uiți la ei cum să luptă cu moartea.

Dar în aerul acel înecat de fumuri, nu era cu puțință să stea nimeni, deci cine a voit să dea ajutor, s'a reintors fără să facă vre-o ispravă! Peste două oare iar s'au pogorît unii, și atunci au putut să scoată întîliele jertfe. În ochi a patra au găsit șase sute optzeci de morți! Toți au murit în urma fumului năbușitor.

Mai îngrozitoare e nenorocirea în ochi a treia, unde din patru sute

patruzeci și trei de muncitori, numai trei prezece au putut vedea lumina zilei! În această ochi, treptele s'au rupt, așa că muncitorii din straturile de jos ale ochi, n'au putut să primească nici un ajutor!

Despre pricina care a adus cu sine nenorocirea, să știe puțin. Să crede, că în ochi a treia a izbucnit foc, în urma focului s'au dezvoltat gazuri, cari au explodat (s'au aprins și au spart!)

Inginerii cari s'au pogorît în ochi, vorbesc lucruri îngrozitoare. Unul spune, că două zile a tot cercat să ajungă în ochi, care a fost mai puțin primejdiiță, dar numai cu greu a putut ajunge. Și aici a văzut lucruri îngrozitoare! Între grinziile rupte, zăceau cadavre necunoscute, dar zăceau și oameni încă vii, cari să închinau și în desperare cereau ajutor. Nici aceștia n'au scăpat cu viață, ajutor n'au putut primi, fiind scările la ei, toate rupte ori arse.

Meseriașii noștri.

Secția industrială a Reuniunii economice din Orăștie, și-a ținut adunarea generală ordinară Duminecă în 11 Martie 1906 sub presiunea dlui Constantin Baicu, inv. dir. De față, avînd în vedere numărul membrilor, au fost puțini.

După deschidere, președintele și-a arătat raportul general despre activitatea Secției din anul trecut. Din raport s'a scos la iveală cu deosebire arangierea alor două serate teatrale, ședințele ținute de comitetul secției, corespondența biroului cu diferite corporațiuni, neajunsurile și pedecale, ce să rostoplească în calea înaintării mai bune, nepăsarea, nepătrunderea lucrului și lipsa de simț de jertfire pentru binele de obște.

Să vede mai departe, că numărul măestrilor după diferite bresle, la unele s'a sporit, la altele au scăzut, dar în asemănare cu trecutul, s'au înmulțit sodalii români și cu deosebire învățăceii, încît la școala de meserii din loc, sunt înscriși trei din patru părți față de toți străini împreună!

Sa prezentat socotelele secției pe anul 1905, din care să vede, că intratele cu depuneri cu tot au fost la finea an. 1905 de cor. 1461.90, iar eșitele de cor. 574 prin urmare saldul cassei cu depuneri cu tot de cor. 887.90.

S'a compus și aprobat Budgetul pro 1906. S'au întregit locurile din comitetul Secției, devenite vacante prin depărtarea în America a unor foști membrii și anume: vice president s'a ales dl Ioan Ciontea, bibliotecari dnii Ioan Vărmăgean și Gheorghe Suci, iar în comitet dl Nicolae Opiși. În comisiunea pentru supraveghierea ordinii, curăției și incasarea taxelor de biliard și a. s'au ales domnii I. Cosma, Ștefan Pop, Ladislau Roșca, Nicolae Opincari și G. Bidu.

De încheiere dl președinte, legînd de inima fie căruia interesul mai viu față de secție, precum și rivna. neobosită de a căuta căi de atingere și mijloace de a atrage pe toți meseriași în sinul secției, mulțumește celor de față și încheie adunarea. Cei prezenți mulțumesc dlui președinte pentru interesul ce-l poartă față de meseriași.

Un participant.

† **Stud. Ioan Popa.** Ni-s'a scris din Pianul-de-jos, că neîndurata soartă a lovit crud de tot pe un tînar student, în primăvara vieții sale. Abia a fost împlinit 18 ani. Abia a ajuns etatea, cînd ori-ce tînar își făurește cele mai frumoase planuri de viață, și a plecat pe calea care pune capăt la ori-ce vis, la ori-ce nădejde. Speranțele lui și ale părinților s'au prăbușit și au căzut sub lovitura cea neîndurătoare a morții...! E tînarul Ioan Popa, student harnic și inteligent, care prin sîrghița-i de fer își câștigase iubirea profesorilor, și arăta că o să iasă din el un harnic bărbat pentru nația noastră.

Nemiloasa moarte l'a ajuns Simbăta în 10 Martie, la 6 oare dimineața, deplins de nemîngăiații săi părinți și doi frațiori, apoi rudinii și amici.

Înmormîntarea-i a fost mareață, și s'a împlinit prin d-ții preoți: Ioan A. Bena, (Pianul-de-jos), Dumitru Oana, (Pianul-de-sus) și Maxim Vulc, (Purcărești), iar răspunsurile le-au dat corul improvizat de învățătorii: T. Trifa și G. Cojan, (Pianul-de-jos), G. Albu, (Pianul-de-sus) ș. a.

Predica ocazională, tare frumos a ținut-o vrednicul preot Ioan A. Bena, storcînd lacrimi și din ochii străinilor ce veniseră în număr mare. D-zeu să-l odichnească în pace. — Jan.

Groaznică răzbunare. Paul Biavolovsky conducător în o droguerie din Pesta, a luat în căsătorie acum 11 ani pe o văduvă frumoasă și cu stare. Femeia era în floarea vieții, de 35 ani, și voinică. Iar el om de 27 ani, cu 8 ani mai tînar. Nu i-a păsart de deosebirea de vîrstă, ci a fost fericit că a căpăt de soție pe chipeșa și frumoasa femeie. Au și trăit fericiți 10 ani, avînd și copii. Acum că femeia era de 46 ani și el de 38, el își pusesse ochii pe o fată săracă, scriitoare cu mașina de scris, și s'a hotărît s'o iee și s'o iee! De un an de zile s'a început traiul rău cu soția, și el i-a și spus că ce vrea. Une-ori o ruga, alte-ori o amenința, că să se despartă de el. În zilele din urmă încordarea între ei ajunsese la culme. Femeia era desnădăjduită. Ea acum ce să se facă? În noaptea de 13 spre 14 Martie, după-ce el s'a culcat și a adormit, ea n'avea somn. Să zăbea și să munece de gînduri. De-odată un gînd negru să instăpîni asupra ei: să sculă din pat, merse în cugna, aduse un cuțit mare, aprinse lumina și să apropie de soțul său care dormea și îl isbi cu o furie de tigroaică în pieptul lui! El sări sus cercînd să se apere, dar fi tăia și o vîntă mare în piept și îndată căzu cu fața jos pe podele! Iar ea, sălbătăcită de ură și de desnădejde și de teamă, îi mai dete 8 împunsături în spate și în coaste, deși el era în gura morții! Apoi întoarse cuțitul asupra sa și își dete vre-o 7 lovituri, cercînd să-și tae unele vine, — dar atunci băiatul lor din odaia vecină strigă speriat: Mamă, dragă, nu omorî pe tata meu! Asta o trezi pe o clipită din sălbătăcie, dar căzu jos fără puteri, plină de sînge.

Acum ea e în spital, bărbatul în pămînt și copilul — la vecinii cari să-l miluiască.

Spălat de valul mării. În Hastings (Anglia) Sergius Gapon, fratele preotului Gapon, refugiat din Rusia, — să plimba pe țărmul mării. Marea era furtunoasă. Vînturile azvîrleau valuri înspumate și mugînd, spre țărm. Gapon nu le-a dat luare aminte, până de-odată un val puternic fî izbîdit de vînt spre el și îl trînti îndată ducîndu-l cu sine, iar cînd s'a tras valul napoi, a tras cu sine și pe om, și l'a dus în largul apei, unde înzădar s'a zăbut, înzădar au alergat unii să-i dea ajutor, — a fost prea tîrziu, valurile l'au apucat sub ele și l'au înecat. Într'un tîrziu numai l'au aruncat la țărm, ca cadavru fără viață.

Trei cără de fin. Teranul șvab Leonard Schillig din Soroksar (lîngă Pesta) ducînd în toamna trecută 3 cără de fin la Pesta, la vamă a spus slujbașului de vamă că are: „Drei Wagen Heu“ („trei cără de fin“). Slujbașul i-a făcut țidula pentru untură (osînză), care pe ungurește să chiamă „hâj“, ca nemțește fin, și cînd țărănul i-a lămurit că are fin și nu untură, slujbașul i-a ținut lui Schillig o mică lectie de „patriotism“, strîmbîndu-să cătră dînsul că de ce nu vorbeste ungurește.

Țărănul a răspuns. că de ce să vorbească ungurește, cînd și Impăratul vorbește nemțește? Patrioticul vamaș s'a pus să-i arete, că aici nu să vorbește de împărat, căci aici, în Ungaria, este Rege.

Țărănul să fi făcut un semn dispregiător și să fie zis ceva urit la adresa „regelui“, destul că el a fost dat în judecată pentru vătămarea Maestății.

La procesul ce s'a judecat în 9 Martie, țărănul a tăgăduit, și neputîndu-se dovedi ce cuvînt de ocară ar fi zis el „Regelui“, procurorul și-a retras acuzarea și țărănul s'a dus acasă în satul său șvabesc.

Aviz! Aduc la cunoștința on. public român, că mi-am deschis în Blaj birou de întreprinderi tehnice, provăzînd cu toate cele necesare, ca să pot presta lucru bun și ieftin, mă rog de sprijinul binevoitor al on. public român. Întreprînd măsurări de pămînt (suprafață și nivel), comasări, segregări, împărțiri de moșii, planuri, devise, trasări edificării și finanțării de: case de locuit, școli, biserici, capele, vile, cripte, superedificate eco-

nomice, magazine, fabrici ș. a. Iazuri, canale de mori, mori, fântâni comune și arteziene ș. a. Drumuri comune și căi ferate, regulări de orașe, pavagiu, poduri (din orice metal) ș. a. Expertize, conferiri, informațiuni tehnice, copii de planuri și devize ș. a. *Devize de lucrări la cerere gratuit și franco.* De încheiere amintesc, că Preve-neratul Consistor al arhidiecezei de Alba-Iulia și Făgăraș, m'a numit de inginer arhidiecezan. Blaj, în Martie 1906. Cu deosebită stimă: *Ioan F. Negrufiu*, inginer diplomat, inginerul Arhidiecezei de Alba-Iulia și Făgăraș.

Emulziune

Însemnează un amestec de ulei sau unsoare cu un lichid apătos. Laptele și zămintina sunt emulziuni naturale și conțin grăsime de unt descompusă în cele mai fine picături, împărțite regulat. În forma aceasta emulziunea lui Scott este o emulziune din cea mai bună unsoare de pește medicinală din Norvegia mestecată cu hipofosfiți de var și natron.

În toate cazurile unde folosirea unsoarei de pește este necesară, merită emulziunea lui Scott să fie preferată, pentru că nu numai este gustoasă, dar și ușor de mistuit.

Pescarul cu batogul cel mare este semnul care garantează procedura veritabilă a lui Scott.

Să capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la această foaie, trimițând înainte 75 fil. în marce postale, să expepează franco sticle de probă prin

Dr. Budai Emil
"Városi gyógyszerész"
Budapest, IV., Váci-utca 34/50.
Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil.

Un **candidat de avocat**
cu praxă

afllă imediată aplicare în cancelaria advocațională a subscrisului.
Geoagiu, Martie 1906.

Dr. Ioan Margita,
advocat
1-2 **Geoagiu (Algyógy).**

"JIANA"
inst. de credit și econ., Petroșeni

primește **depuneri** spre fructificare cu **6%**

Darea de venit o plătește insti-tutul separat.

Direcțiunea băncii "Jiana"
PETROȘENY

ABAZIA MEDIC. UNIV.
Dr. A. CRĂCIUNESCU
(Din Maiu—Oct. în băile herculane la Mehadia).

Villa Hercules.

Nouă moașe în Orăștie!

Să aduce la cunoștință de obște, că

RAFILA ȘOCOL (lui Tiric)

din Orăștie, a cercetat școala de moșit din Sibiu, și a primit dela direcțiunea acelei școli un atestat foarte bun.

Direcțiunea școlii constată în atestatul ei oficios, că Rafila Socol, în vremea învățaturii a cercetat școala în chip foarte sirguincios, a avut o purtare cu totul tot bună, și a făcut examen cu sffirșit **dis-tins** (kitünö), pentru-ce direcțiunea acelei școli o și recomandă **foarte călduros** ca moașă bună și pricepută.

A să adresa la 2-3 **Rafila Socol lui Tiric**
Orăștie, strada grădinarilor Nr. 16.

Caut cărbuni
din lemne de fag în ori-ce cantitate.

Oferte la **Carl Gross** în Orăștie.

Înainte de întrebuintare. După întrebuintare.

Conținutul medicamentelor de mai jos sunt folosite de cel mai renumiți profesori și medicii și sunt recunoscute de cele mai bune.

Demeter soluț. kalisulfogujacol,

contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofițet, tusei măgărești, ca-tarului, astmei, greutății de res-pirat, lungoaiei și tusei săci.
Vindecă sigur și repede.
Prețul 2 cor.

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reuma-tismului, rețelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai bătrâne boale le vindecă. Prețul 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de stomach, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catharul, și aprinderea de stomach, greața și vomarea, șgirciurile cele mai grele. Leac sigur. Fo-losește și la curățirea singe-lui. Prețul 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc excelent pentru curățirea singelului la sifilis, morburile tineretelor. 1. și 2 cor.

Laxbonbons. Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morburi, precum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de inchiderea scaunului nu-mai decit să comandeză **Lax-bonbons**, zaharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul 80 fileri.

Cornel Demeter, apotecar în **Orăștie**, (Szászváros), apoteca Vlad, (îngă collegium).

Nr. 21—1906

Publicare de concurs.

Pentru edificarea bisericii gr-cat. din Lupeni să escrie concurs public pe ziua de **29 Martie 1906 st. n., la 2 ore d. a.** pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul întreg al bisericii după proiectul de spese e: 21994 cor. 93 fileri.
2. Comuna bisericească dă în natură materialul de piatră, cărămidă și năsip.
3. Prețul de strigare — subtrăgându-să prețul materialului prestat — va fi: 12.000 coroane.
4. Licitanții au să depună vadiu de 20%.
5. Oferte să pot face și înainte în scris.
6. Curatorul bisericesc își rezervă dreptul de a da întreprinderea aceluia dintre oferenți, pe care și-l va alege, fără conside-rare la ofert.

Planul, preliminarului de spese și specificul lucrărilor, precum și condițiile de edificare să pot vedea ori-și-cînd la oficiul parohial gr-cat.

Dat în Lupeni din ședința curatoratului bisericesc gr-cat., ținută la 20 Ianuarie st. n. 1906.

Atanasie P. Bologa, paroch gr. cat. președintele curatoratului.
Petru Niciu Dubreu, prim curator.

"THE STANDARD"
FONDATA ÎN ANUL 1825.

Efectuește asigurări pe viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual K. 32,000.000— Dividende solvite K. 170,000.000—
Avere proprie „ 260,000.000— Despăgubiri de viață „ 520,000.000—

Agentură generală pentru Transilvania: Cluj, Str. Ferencz-József 17.

Filială pentru Ungaria:
Budapesta, Str. Kossuth-Lajos 4 în palatul Standard (Casa proprie).

Centrala generală: **Edimburg (Anglia).**

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Situațiunea sumară.

1906	1906	1906
19 Febr.	11 Febr.	18 Febr.
ACTIV		
66,733.488	{ 46,870.488 Reserva met. Aur 75,357.989	106,899.588
3,676.701	{ 19,863.000 » trate Aur 31,125.000 }	1,524.400
34,830.688	Argint și diverse monete 1,524.400	1,472.785
11,788.038	Portofoliu Român și Strein 58,100.300	52,717.536
11,999.940	{ *)Impr. contra ef. publice 4,707.900	24,805.012
14,731.258	{ » » » cont.curt. 19,545.725 }	24,253.625
1,704.546	Fonduri publice 11,999.924	11,999.924
5,638.889	Efectele fondului de rezervă.. 14,983.507	14,983.507
568.109	» » » amortisarea imob. și mat. 2,914.292	2,914.292
305.933	Imobili 5,767.996	5,767.936
83,451.790	Mobiliier și Mașini de Imprimerie 600.722	600.546
23,897.311	Cheltueli de Administrațiune.. 242.574	236.632
16,186.985	Deposite libere 86,063.767	85,940.042
275,514.676	Compturi curinți 11,736.245	17,050.881
	Compturi de valori 24,952.417	24,851.146
		350,590.749
		350,136.963
PASIV		
12,000.000	Capital 12,000.000	12,000.000
19,546.217	Fond de rezervă 21,034.186	21,034.186
2,923.784	Fondul amortisării imobilelor și material 3,105.044	3,105.044
157,296.720	Bilete de Bancă în circulațiune 231,300.870	227,794.090
296.165	Dobânzi și beneficii diverse 213.834	263.601
83,451.790	Deposite de retras. 85,051.792	85,940.042
	Compturi curente —	—
275,514.676	Scomptul 5% 352,705.726	350,136.963
	*) Dobânda 6%	

Ad. Nr. 514—1906.

Edict de licitație.

Pentru edificarea bisericii gr-cat. din Zsily-Vulkán, comitatul Hunedoarei să scrie prin aceasta licitație minuendă cu terminul de **5 Aprilie st. n. 1906**, oarele 8 antemeridiane, în cancelaria oficiului parohial gr-cat. din Jiu-Coroșteni.

Proiectul de spese 24070 cor. 63 fil. Vadiu 10%.

Condițiile de contract, planul și devizul de spese ori-care reflectant în cauză le poate vedea și ceti în cancelaria oficiului pa-rochial în orele antemeridiane până la ziua de licitație.

- Să observă:
1. Că curatorul bisericesc își rezervă dreptul de a o da întru întreprindere aceluia dintre concurenți, căruia îi mai convine, fără a-și motiva purcederea față de ceilalți.
 2. Licitația respective contractul pentru întreprinzător va intra în valoare de drept îndată după iscălire, iar pentru comuna bisericească, numai după aprobarea ordinariatului Eppesc de Lugoj.

Jiu-Coroșteni, la 10 Februarie st. n. 1906.
Pentru curatoratul bisericesc gr-cat.
Ioan Pataky,
paroch gr-cat. și presidentul curatoratului.

CANCELARIA ARHITECTULUI ROMÂN:
IOAN NICA.
Ara d, József főherceg-ut 1 sz.
(îngă „Victoria»).

Aviz.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că făcînd o că-lătorie artistică dela Pesta prin țară, m'am stabilit în acest oraș și am arangiat un **șalon de pictură** în care gătesc după natură ori după fotografie, **tablouri de mărime naturală** în oleu, pe pânză, dela mărimea bustului pân' la cea naturală. Execuție fidelă, pe lângă garanță.

Primesc ori-ce lucrări din a-ceastă bransă, **icoane de altar** și **icoane sfinte**; repararea de icoane vechi; la comandă **peisaje și chipuri de pe natură.**

Cea mai frumoasă și mai pre-țioasă relicvie familiară, cea mai plăcută surprindere familiară, este: a eterniza după fotografie chipul morților, — ceea-ce promit a pre-găti în modul cel mai fidel după explicarea cum îi era culoarea, părul, fața, și în cel mai scurt timp.

Atelier: Strada apei 22 (casa J. Jurcovici.)

Domni și dame ce să interesează de această artă sunt ori-cînd binevăzuți.

Cu stimă
Carol Vasadi Kalicza.
pictor academic.

Sz. 302—1906. végrh.

Árverési hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a szászvárosi kir. Járásbíróság 1906. évi Sp. II.369/3sz. végzése következtében Dr. Vlad Aurel ügyvéd által képviselt „Ardeleana“ pénztársaság javára Placsintá Mihailă s t. ellen 126 kor. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 996 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szarvas-marhák, széna és szekér nyilvános árverésen eladatnak.

Ezen árverés a szászvárosi kir. Jbrórság 1906. évi V. 2046 sz. végzése folytán 110 kor. — fil. tőkekövetelés, ennek 1903. évi január hó 7 nap-jától járó 8%, kamatai, 1/3% váltódi-j és eddig 15 kor. 20 fil-ben biróilag már megállapított költségek erejéig Kosztesden alperesek lakásán leendő eszközzésére **1906. évi Márcz. hó 27-ik napjának d. e. 9 órája** határidőül ki-tűzetik és ahhoz avenni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő in-góságokat mások is le- és felülfoglat-ták és azokra kielégítési jogot nyer-tek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz 120 § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson, 1906. évi már-czius hó 10-ik napján.

Schuster Vilmos.
kir. bir. végrehajtó.